

Svaz vodního hospodářství ČR spolu s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí uspořádal dne 22. března 2013 v Kongresovém centru Floret v Průhonicích v pořadí již 19. slavnostní setkání vodohospodářů při příležitosti Světového dne vody.

Slavnostního setkání vodohospodářů se v letošním roce zúčastnilo 150 zástupců státní správy, vodohospodářských podniků a společností z oborů vodovodů a kanalizací a vodních toků, a dále inženýrských a projektových firem.

V čestném předsednictvu přivítal předsedající konference Ing. Bc. Vladimír Procházka, MBA náměstka ministra zemědělství Ing. Aleše Kendíka, 1. náměstka ministra životního prostředí Mgr. Martina Frélicha, předsedu Svazu vodního hospodářství ČR Ing. Miroslava Nováčka a předsedu SOVAK ČR Ing. Františka Baráka.

Úvodem slavnostního setkání postupně vystoupili oba přítomní zástupci ministerstev.

Náměstek Ing. Aleš Kendík připomněl, že v tomto roce je to již po dvacáté co se v rámci oslav Světového dne vody na celém světě připomíná důležitost vody a vodních zdrojů pro život. Letošní heslo Světového dne vody – mezinárodní spolupráce v oblasti vod dokladuje známou skutečnost, že „voda nezná hranice“. Ve spolupráci se sousedními státy je nezbytné řešit zásadní problémy týkající jak ochrany vod a vodních zdrojů, tak i ochrany před povodněmi. Tato spolupráci se uskutečňuje na základě mezinárodních smluv a realizuje se na různých úrovních mezinárodních komisí. Zmínil např. mezinárodní komise na ochranu Labe, Odry a Dunaje, které se převážně zabývají implementací rámcové směrnice o vodní politice nebo povodňové směrnice.

Dále náměstek Kendík v souvislosti s připomenutím 20. výročí Světového dne hodnotil některé pozitivní výsledky vodního hospodářství, kterých se dosáhlo mj. i zásluhou dotačních programů v působnosti ministerstva zemědělství. Připomněl, že např. konkrétní účinky realizovaných projektů protipovodňové ochrany při ochraně území před povodněmi i zlepšení ukazatelů na úseku umělého oběhu vody, tj. v oboru zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod. Konkrétně uvedl, že za posledních 20 let se o cca 10% zvýšil počet připojených obyvatel na vodovody i na kanalizace a významně se zlepšila dosahovaná jakost dodávané pitné vody. Ještě lepšího výsledku bylo dosaženo v nárůstu procenta podílu čištěných odpadních vod z vod vypouštěných do kanalizace a to o cca 25%. Připomněl i úsilí rezortu připravit k realizaci po roce 2013 III. etapu programu Prevence před povodněmi a programu Výstavba a technické zhodnocení vodovodů a kanalizací.

Konstatoval, že menší pozornost byla dosud věnována problematice nedostatku vody a sucha, jehož riziko je stále reálné, což dokladuje např. rok 2003, který následoval po katastrofálních povodních v Čechách. Větší pozornost je proto třeba do budoucna věnovat nutné udržitelnosti a ochraně vodních zdrojů.

Závěrem náměstek Kendík informoval o stavu projednávání novely zákona o vodovodech a kanalizacích v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR s předpokladem účinnosti této novely od 1. ledna 2014.

1. náměstek ministra životního prostředí Mgr. Martin Frélich úvodem připomněl význam a nepostradatelnost čisté vody pro život a zdraví lidí i uspokojování lidských potřeb. V důsledku postupujícího sucha a znehodnocování vodních zdrojů může již v roce 2030 téměř polovina světové populace žít v oblastech s nedostatkem vody.

1. náměstek Frélich dále v souvislosti s ústředním heslem letošního Světového dne vody – „Mezinárodní rok vodní spolupráce“ informoval, že základem pro tuto spolupráci je řada mezinárodních smluv v oblasti vod, ze kterých uvedl např. „Úmluvu o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer“. Hlavním cílem této Úmluvy je zajistit na úrovni sousedních států udržitelnou ochranu a využívání vodních toků a jezer. Ministerstvo životního prostředí se aktivně účastní v ustavených Komisích hraničních vod a zejména Mezinárodních komisích na ochranu vod v povodí Labe, Dunaje a Odry.

V návaznosti na transpozici Evropských směrnic na úseku vod do národní legislativy, zejména směrnice o čištění městských odpadních vod a směrnice o pitné vodě, zmínil se pan 1. náměstek o finanční podpoře vodohospodářských projektů z operačního programu Životní prostředí. Potvrdil, že finanční objem alokovaný v prioritní ose 1, určené pro stavby vodovodů a kanalizací, bude vyčerpán, přestože administrace projektů z této osy je nejnáročnější. Návazně zmínil intenzivní přípravu dalšího rozpočtového období 2014 – 2020, kde by měl být opět založen operační program Životní prostředí, který zahrne i vodohospodářské projekty. V té souvislosti řeší Ministerstvo životního prostředí s Evropskou komisí podmínky pro přijatelnost projektů oboru vodovodů a kanalizací k financování, včetně požadavku Komise na institucionální regulaci oboru.

Oba ministři ve svých vystoupeních prezentovali vůli nadále spolu spolupracovat a hledat racionální a efektivní řešení všech otevřených problémů na úseku vodního hospodářství.

Ing. Miroslav Nováček, předseda představenstva Svazu vodního hospodářství nejprve, s ohledem na výročí 20 let oslav Světového dne vody, připomněl některé milníky dvacetiletého vývoje vodního hospodářství v České republice. Cca 20 let uplynulo od zakládání nových vodárenských společností na základě schválených privatizačních projektů, postupné nápravy cenové politiky a zahájení programové dotační podpory vodohospodářských projektů. Vzpomněl i postupné změny právního a institucionálního postavení podniků Povodí.

Dále se Ing. Nováček zabýval současnými prioritami, které Svaz VH sleduje a jako každý rok komentoval i některé aktuální problémy vodního hospodářství. Informoval, že základem pro činnost představenstva Svazu je materiál „Hlavní směry činnosti SVH ČR pro období do roku 2013“, schválený valnou hromadou Svazu, orientovaný na tyto okruhy zájmu:

- sledovat přípravu procesu plánování v oblasti vod podle novely vodního zákona a jednáním s MŽP a Mze usměrňovat tento proces s ohledem na zájmy členů SVH ČR,
- sledovat stav financování vodohospodářských projektů z veřejných zdrojů – zejména z operačního programu Životní prostředí a Programu prevence před povodněmi a programu Výstavba a obnova vodovodů a kanalizací,
- spolupracovat s MŽP a Mze při koncipování priorit a dotačních titulů po roce 2013, prioritních oblastí podmínek financování i věcného zaměření projektů na úseku vody a vodního hospodářství pro následné rozpočtové období EU 2014 – 2020,
- aktivně se podílet na připomínkování návrhů prováděcích právních předpisů k vodnímu zákonu a návrhu novely zákona o vodovodech a kanalizacích.

Dále konkretizoval některé názory a postupy, které Svaz VH sleduje k naplnění toho svého koncepčního materiálu. Svaz VH se přitom snaží sjednocovat zájmy všech oborů vodního

hospodářství, především společností vodovodů a kanalizací, správců vodních toků, ale i konzultačních firem. SVH ČR musí při této své činnosti často hledat přijatelné kompromisy, neboť ne vždy jsou zájmy všech skupin podniků a podnikatelů ve vodním hospodářství jednotné. Přestože se někdy nepodaří zcela prosadit zájmy všech členů Svazu, v podstatné většině případů dosahuje Svaz alespoň přijatelných kompromisů.

Předseda SOVAK Ing. František Barák konstatoval významný pokrok ve stavu infrastruktury vodovodů a kanalizací za posledních 20 let, velmi dobrou úroveň českého vodárenství v evropském měřítku z hlediska všech ukazatelů vybavenosti infrastrukturou i jakosti dodávané pitné vody. Uvedl zásadní úkol koncepce oboru - zabezpečení dostatečných a udržitelných vodních zdrojů pro vodárenství i v případě nepříznivých klimatických vlivů klimatu.

V další části prezentace analyzoval cenu vody a v té souvislosti i reálné finanční zatížení odběratelů – občanů. S ohledem na daně, zejména nárůst DPH a dále zákonné poplatky, dnes až 30% ze zaplacené ceny vody náleží státu. V té souvislosti uvedl, že ve většině států Evropy se DPH pohybuje na úrovni 8 – 9% a např. v Anglii, Walesu a na Maltě je DPH nulové.

Zdůraznil úkol trvalé obnovy vodovodů a kanalizací, což je podmínkou pro dobrý stav vodohospodářské infrastruktury v budoucnu. S ohledem na stáří infrastruktury a průměrnou životnost majetku infrastruktury 40 – 50 let by byla potřeba na řádnou obnovu cca 15 mld. Kč ročně, což je částka, kterou nelze dnes ve všech regionech realizovat. Konstatoval, že pro zajištění kvalitních vodohospodářských služeb a zabezpečení dlouhodobé udržitelnosti infrastruktury bude nutné, s ohledem na omezení dotací v budoucnu, generovat finanční zdroje výlučně z cen pro vodné a stočné.

RNDr. Pavel Punčochář CSc., vrchní ředitel sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství, podal přítomným aktuální informace z úseku vodního hospodářství v působnosti rezortu. Z hlavních událostí posledního roku připomněl:

- přípravu a projednávání novely zákona o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu,
- přijetí „Rámcového programu monitoringu“ s podepsáním dohody ministrů MŽP a MZe,
- unifikaci přístupu k CEVT – centrální evidenci vodních toků na portálu ISVS a projekt IOP – evidence vodoprávních rozhodnutí,
- zahájení III. etapy Programu prevence před povodněmi – příprava projektové dokumentace,
- zahájení podpor pro rozvoj infrastruktury VaK s akcentem na aglomerace do 2000 EO,
- zahájení přípravy II. etapy plánů povodí.

Z dalších aktuálních informací připomněl současnou diskuzi o problematice „regulace“, resp. zřízení „regulačního orgánu“ v oboru vodovodů a kanalizací. Z nedávno konané prezentace T. Younga (konzultanta MŽP, nyní pracovníka firmy Grant Thornton Advisory s.r.o.) na konferenci B.I.D. uvedl, že ze starých zemí E -15, jen ve třech je zřízen regulační úřad (v těchto zemích však není tak silná regulační role obcí, resp. vlastníků jako v ČR) a v „nových zemích EU“ existuje „regulační úřad“ jen na Slovensku, v Rumunsku, Bulharsku, Estonsku, Lotyšsku a v Litvě. Úroveň a předmět regulace v některých zemích EU dokladoval, s odkazem na prezentaci T. Younga, následující tabulkou:

	ceny	efektivita	plány	výkon
V. Británie	✓	✓	➤	✓
Portugalsko	✓	✓ část.		✓
Dánsko	✓	✓ ?	?	✓ ?
Slovensko	✓			
Rumunsko	✓			✓
Bulharsko	✓			
Estonsko	✓			
Lotyšsko	✓			✓
Litva	✓	✓		
Česká republika	✓	✓ část.	✓ část.	

Závěrem informoval vrchní ředitel Punčochář vodohospodáře o vydání těchto nových publikací:

- Fakta o vodě
- Rybníky v České republice a
- Vodní zákon (s výkladem) – II. aktualizované vydání.

Mgr. Martin Kubica, náměstek Státního fondu životního prostředí informoval vodohospodáře o celkovém stavu administrace operačního programu Životní prostředí se zaměřením na vodohospodářské projekty, tj. prioritní osu 1 a dále oblast podpory 6.4 (Zlepšování vodního režimu v krajině).

Celkem bylo vyhlášeno již 45 výzev, podáno 18 403 žádostí a dotace schválena pro téměř 10 000 projektů. Největší objem schválených prostředků je v prioritní ose 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – 43,4 miliard Kč.

Oblast podpory	Schválená a proplacená podpora EU		
	Počet schválených projektů	Schválená podpora z ERDF/FS [Kč]	Proplacená podpora z ERDF/FS [Kč]
Prioritní osa 1	1027	40 983 073 366	16 700 988 206
1.1 - Snížení znečištění vod	483	32 968 920 130	15 855 961 011
1.2 - Zlepšení jakosti pitné vody	82	5 550 546 961	295 009 742
1.3 - Omezování rizika povodní	462	2 463 606 275	550 017 452

V oblasti podpory 6.4. bylo již schváleno 899 projektů ve výši 4 313 tis. Kč a z toho bylo dosud proplaceno 2 791 tis.Kč.

Náměstek Kubica dále informoval, že se již neplánuje vypsání další výzvy k předložení žádostí o podporu z prioritní osy 1, neboť s ohledem na převis žádostí z 39. výzvy, nevzniká obava z nevyčerpání alokovaných finančních zdrojů pro tuto prioritní osu. Ohledně oblasti podpory 6.4. je další výzva je plánována s příjmem žádostí od dubna 2013, avšak bude zaměřena jen na projekty v národních parcích.

Závěrem náměstek Mgr. Kubica sdělil závazné termíny pro dokončování financování projektů v roce 2015 takto:

- termín dokončení stavebních a montážních prací, tj. dokončení přejímacího řízení díla: nejdéle do 30.9.2015,
- financování projektů bude možné max. do 11/2015, poté již bude probíhat pouze administrativní závěrečné vyhodnocování projektů a následně vyhodnocování celého programu,
- termín ukončení projektu, tj. vydání kolaudačního rozhodnutí/souhlasu: nejdéle do 03/2016,
- termín závěrečného hodnocení stavby - 3 měsíce po termínu ukončení, nejdéle do 06/2016.

S ohledem na časovou náročnost fáze dokončování programu a realizace schválených staveb, apeloval na urychlení postupu investorů při dokončování projektové přípravy, výběru zhotovitelů a včasné shromáždění všech dalších nezbytných dokladů pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace tak, aby výše uvedené termíny bylo reálné splnit. Zatím SFŽP předpokládá, že je v silách investorů i pracovníků SFŽP úspěšně tento proces zvládnou, včetně dokončení realizace dosud schválených projektů i těch projektů z 39. výzvy, které budou schváleny v nejbližších měsících.

Mgr. Pavla Wildová, Ph.D z odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí dále vystoupila s přednáškou na téma „mezinárodní spolupráce v oblasti vod“. Z mezinárodní spolupráce zmínila zejména spolupráci v oblasti mezinárodních povodí na úrovni Mezinárodní komise pro ochranu Labe, Dunaje a Odry, dále bilaterální spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodních tocích (Slovensko, Polsko, Rakousko, Bavorsko, Sasko) a konečně spolupráci na úrovni Evropské Unie v rámci společné implementační strategie (CIS) pravidelným jednáním „vodních ředitelů“.

V další části prezentace vysvětlila institut Blueprint, jehož cílem je usnadnit dosažení cílů zakotvených v legislativních předpisech v oblasti vod a to:

- zlepšením implementace existující legislativy týkající se problematiky vod,
- integrací cílů v oblasti vodní politiky do ostatních sektorových politik (např. Společná zemědělská politiky, Společná rybářská politika aj.),
- vyplněním identifikovaných mezer současného legislativního rámce, především vytvořením vhodných nástrojů.

Pro Blueprint je zásadní, že neposkytuje ani nenařizuje jednotné řešení, ale navrhuje nástroje, které mohou členské státy využít ke zlepšení vodního hospodářství na národní úrovni, případně úrovni mezinárodních povodí, a dále zdůrazňuje, že ochrana vod není „pouze“ o ochraně životního prostředí, ale musí přitom být zohledňován i ekonomický růst a prosperita.

Na úrovni České republiky je Blueprint společně s dalšími dvěma materiály v současné době projednáván v příslušných výborech Senátu (Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a ŽP a Výbor pro záležitosti EU).

Závěrem Mgr. Wildová uvedla citát Evropského komisaře pro životní prostředí Janeze Potočnika:

„Blueprint ukazuje, že dobře chápeme problémy, kterým stojíme tváří v tvář a že máme solidní základnu, jak jim čelit. ... Je potřebné nalézt udržitelnou rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po vodních zdrojích, přičemž je nutné vzít v úvahu nejen potřeby lidí, ale i přírodních ekosystémů, na kterých lidé závisí.“

Závěrem upozorňuji zájemce o prezentace vystupujících, že je naleznou na stránkách www.svh.cz.

Letošní setkání vodohospodářů splnilo své odborné i společenské poslání a zájem účastníků potvrdil jeho opodstatněnost.